

# Västerås domkyrka

## Montering av nya lövsilar

Antikvarisk rapport

Kvarteret Domkyrkan 1  
Västerås domkyrkoförsamling  
Västerås stad  
Västmanlands län  
Västmanland

*Helén Sjökvist*



# Västerås domkyrka

## Montering av nya lövsilar

Antikvarisk rapport

Kvarteret Domkyrkan 1  
Västerås domkyrkoförsamling  
Västerås stad  
Västmanlands län  
Västmanland

*Helén Sjökvist*



Denna rapport har framställts av ett företag  
vars miljöledningssystem är certifierat enligt ISO 14001  
av Svensk Certifiering Norden AB.

Utgivning och distribution:  
Stiftelsen Kulturmiljövård  
Stora Gatan 41, 722 12 Västerås  
Tel: 021-80 62 80  
E-post: [info@kmmmd.se](mailto:info@kmmmd.se)

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2017

Samtliga foton av Helén Sjökvist om inget annat anges.

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Publik Licens 4.0 (CC BY)  
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Lantmäteriets kartor omfattas inte av ovanstående licensiering.  
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Medgivande MS2012/02954.

ISBN 978-91-7453-602-7

Tryck: Stiftelsen Kulturmiljövård, Västerås 2017

# Innehåll

Inledning .....	5
Bakgrund.....	5
Genomförande .....	5
Referenser .....	7
Otryckta källor .....	7
Tekniska och administrativa uppgifter .....	7



Figur 1. Kyrkans läge markerat med en blå ring. Utdrag ur Gröna kartan. Skala 1:50 000.

# Inledning

## Bakgrund

Kyrkans nuvarande stuprör är troligen tillkomna i samband med installationen av markförlagt dagvattensystem utfört 1958–61. Det fanns dock ett liknande system redan tidigare, vilket anas på äldre fotografier. Idag finns problem med igensättning av löv mellan rensningarna. Några av de befintliga stuprören har utsatts för frostsprängning orsakat av stående vatten i rören i samband med stopp. Stoppen har lett till att fasaden stått fuktig och även lett till missfärgningar.



*Figur 1. Bilder från 1929 visar att det även då fanns markbundna stuprör på kyrkan.  
Foto Berit Wallenberg, ATA.*



*Figur 2. Södra fasaden under renoveringsarbetet 1958–61. Stuprör syns till höger i bild.  
Foto Västmanlands läns museums arkiv.*

## Genomförande

De nya lövutkastarna är tänkta att ge bättre funktion och förhindra skador på fasaderna. Den förbättrade rensningsmöjligheten vid silarna förhindrar igensättning och underlättar bortforslandet av dagvatten från byggnaden och dess omgivning.

De nya rördelarna har specialtillverkats av koppar med ett rostfritt utkastgaller. Alternativet att tillverka delarna i målad stålplåt för att minska stöldriskan ansågs inte vara aktuellt av estetiska och kulturhistoriska skäl.

Det nya utförandet innebar en förändring från en lövuppsamlande funktion i silen till en lövutkastande funktion. De nya koppardelarna har inte patinerats, utan har lämnats obehandlade för att tiden ska få dem att mörkna naturligt. Samtliga koppardelar är DNA-märkta.



Figur 3. De äldre anslutningarna mot gjutjärnsrören var utformade som en trutt med en sil i botten.



Figur 4. Närbild på lövuppsamlande trutt och sil i tidigare avvattningsystem.



Figur 5. Ny lövsil. Kopparröret utbytt till delar.



Figur 6. Ny konstruktion där löven silas bort medan vattnet fortsätter ner i röret.



Figur 7. Falsade kopparrördelar.



# Referenser

## Otryckta källor

Svensk Klimatstyrning AB 2016-06-21. *Projektbeskrivning – montering av nya lövutkastare. Västerås domkyrka.*

## Tekniska och administrativa uppgifter

<i>Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:</i>	KM16086
<i>Länsstyrelsen dnr:</i>	433-3559-16
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Kvarteret Domkyrkan 1
<i>Landskap:</i>	Västmanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Socken:</i>	Västerås domkyrkoförsamling
<i>Beställare:</i>	Västerås pastorat
<i>Entreprenör:</i>	Västerås Byggplåt AB
<i>Antikvarisk medverkan:</i>	Helén Sjökvist Stiftelsen Kulturmiljövård Stora Gatan 41 722 12 Västerås